

مشرق و جنوب

مطبعة و محل اداره :

ج. مال اوغلسده امنیت
مندوخی جوارنده
شنگول یقوشنده
۲۵ نوسو

مسئله و موافق آژان
جدیدہ مع المنونہ
قبول اولتون

درج ابدلہ بن آثار اعادہ اولنما

دینہ ، فلسفہ ، علوم ، حقوق ، ادبیات تاریخ ، سیاسیات و بالخاصہ احوال و شئون اسلامیدینہ بحث ابدلہ و لفظہ بر نشر اولنور .

صاحب و مؤسسلری :

در سعادتندہ نسخہ سی ۵۴ یا ۵۵ در

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب
تاریخ تاسیسی

قبیلہ دن مقوا بورو ابلہ کوندریلیرسہ سنوی
۲۰ غروش فضلہ آلنبر

۱۰ تموز ۱۳۲۴

آبونه بدلی

سنہ لکی	التی آسانی	غروش
ممالک عثمانیہ ایچون	۶۵	۳۵
روسیہ	۶۵	۳۰۵
سائر ممالک اجنبیہ	۱۷	۹

یدنجی جلد

۳۰ ذی الحجۃ الشریفہ ۱۳۲۹ پنجشنبہ ۸ کانون اول ۱۳۲۷

عدد : ۱۷۲

جناب حق بزه آیرلامقله امر ایدیور ؛
کتابمز صاریک جبل اعتصامه دیور .
أودت ، او « امتك اختلافی رحمتدر . »
حدیثه دینیور بی اساس و صحتدر .
بوتون حدیث شریف اتفاقه دعوت ایدر
طوررکن امتی ، او جناب پیغمبر ،
بوکون شو کوردیکمز اختلافه هیچ دعوت
ایدرمی ؛ هم دینیلیری بو حاله هیچ رحمت ؟
اگر حدیث ایسه او ، فرقه اختلافی بوکون ،
غرض نتیجهسی اولهرق هب ، انتقام بلاسی بوتون
بو فرقهلرده خایر وحدت امل یوقدر :
- بو دفعه بز کچلم رأس کاره ، سن باق ، طور !
- خایر ، او موقعی بز ویرمهیز ، امین دکاز !
- فقط بزم سزه هیچ اعتمادمز یوق ، سز
دکاسکز بونک اهلی !
- أودت بونک اهلی ،

بزز .

- خایر . طرفینک مرادی بس بللی .
یازیق که ایشته بو صندالیه قاوغاسیله وطن
دلیک دشیک اولویور ؛ آم آغلایور آل قان !
بو حاله حق عجبا هیچ رضا ویررمی ، نه دیر ؟
بو اختلافه می روح رسول راضیدر ؟
بو آیربلقاری پیغمبر عشقنه بیراقل !
یازیق شو بوینی بوکش وطن ، نه حاله ؟ باقل !
برازده طویلانوب آل برلکیله خدمت ایدک
تعالی وطن و دینه سعی وغیرت ایدک

قونیه : ابن حمزی

نعمت



چوجقلرمزه عقائد اسلامیة نك اصول تدریس وتلقینی

۱

بو بحث ایچون بر مقدمه لازمه ، بو مقدمه ، بوکون تدریسات
دیزه مزك ، بالکز بو نوع تدریساتك . کل ، بتون تدریساتك ، بر
اسلوب ثم دار تعقیب ایدیان طرز تدریس و تربیه نك عقیم اولدینی
اثبات و تشریح بولنده یازلمش اولمه جقدر . چونکه بو ، لزومی قدر
دکاسه بیله ، ایچمه سویلنمش و یازلمشدر . باخصوص کوز اوکنده خلی
نقاج ، بو آنده آرتق طوتولان یولک محاذیرنده ، اشکالندن وسارهدن
زیاده بر آن اول بو سبدل ناهموارک ترکیله یرینه کشساد ایدلمسی لازم
کلن شهراه مستقیمدن بر لسان فی ابله بحث ایتمک بزومنی کوسترن ،

اك بيوك سواقدندر . دها کچن هفته «صراط مستقیم» ده بویولده بر
این شکوا واردی . بوتظامراتك ، بو شکوارك ندای ارشادی ، شه سز
بتون اسلام قابیلنده ، بتون موحسد فکرلرده بر مکس تأثر و انتباه
بولیور و بولمیدر . بو بایده همان یوقدر بر اشارت ابله اکتفا ایدرک ،
کندو سوزمزی کندمز نقض ایتمدن ، مقصده شروعده استعجال
ایدهم : موضوع بحثمز ایچون مقدمه اولهرق عنوان مقاله ده کی (اصول) ،
(اصول تدریس) کله و ترکیلیری انتخاب ایدیورز ، بونراوزنده ایچمه
اوزون بر وقفه شرح و ایضاح یایمق لازمدر . دینه بیلیرکه بزم بوکون
اك زیاده محتاج اولدیمز شی ، اك صادق رهبرمز ، شو (اصول کله)
سك کشور وسعینده حکمران اولان معای عمیق خلاصکاردر ! اصول
نهدر ؟ بو سؤالك جوابی ویرمهدن ، یعنی اصولی تعریفه کیرشمهدن ،
اوافق بر استطرادلره قارئین محترمه نك ذوق استتصاصنی اوفشایاجفز :
لسانمزده فرانسوزجه Méthode کله سك مقابلی اولهرق « اصول »
شایع اولمشدر . دها بر قاچ فرنك اصطلاحلریچون هب بو کله نك
جناح افاده سنه صیغتیورز . مع مافیه Méthode ؛ بر فاضل محترم طرفندن
(نحو) ، جمنده (أنها) ، دیگر بر استاد فاضل طرفندن ده (اسلوب)
جمده (اسالیب) ابله ترجمه اولمشدر . (بزده بوراده اسلوبی قولانه جفز)
بوصورتله منطقك ، فصل ثانینی تشکیل ایدن Ta logique appliquée
(منطق تطبیقی) نك عنوان دیگر اولان :

Méthode logie کله سی ده (فن اسلوب) یاخود (فن الانها) ابله
ترجمه ایدلمش اولور . سوزی بورایه قدر کتیرمکدن مقصدمز ؛ -
(علم نهدر ؟) (اصول نهدر ؟) سؤالترینه جواب ویرمکه مکلف
اولان مه تولوزی اوزرینه بالخاصه تعلیم و تعلم ابله ، مشغول اولانلرک
انظار دقتی جلب ایتمکدر . چونکه بومهم فن ، بزم لسانه دارالقونک
فیض مساعیسیله دها یکی انتقال ایدیور .

(اسلوب) ی فن اسالیب ، شویله تعریف ایدیور :

اسلوب (اصول ، نحو) ؛ نفس ناطقه نك ، حقیقته وارمق ایچون
اجرا ایستدیکی اعمال متتابعه مرتبه در .

وصوکره هر اسلوبده ، اولآ آنی ترکیب ایدن اعمال ذهنیه بی ،
نائیاً اعمال ذهنیه نك صورت ترتیب و تعاقبی تدقیق ایتمک لازم کله جکنی
سوبله بهرک بونلرک تدقیقنه کریشیور . بز «اسلوب» ی تربیه و تدریس
نقصه نظرندن مطالعه ایدمه جکمزدن به داغوزی کتابلری نك «اسلوب»
حقه ده کی بحث مجمللری اقتباس ابله اکتفا ایدمه جکمز . بناءً علیه مأخذ
اساسیمز اولان به داغوزی کتابنده [۱] «اسلوبك» ، دها واضح دها
عملی اولان تعریف آتیبیله معلومات متفرعه بی اقتباس ایدیورز :
« بر حقیقته واصل اولمق ایچین ، یاخود بر عزمی ، قوه دن فاصله
چیقارمق ایچون افکارده ویا حرکتده تعقیبی تعمیم اولسان ترتیب
خصوصی به «اسلوب» دینور :

دوئهدارالمعلمین مدیری O. Mathieu و پروفه سور v. Blanguernor
آری اولان [pédagogie]

تطبیقات : بو ایکی اسلوب : استعمالده نه متحد، نه مفتر قدر .
هان دائماً عالم و معلم : هر ایکسینده مناوبه استعمال و برین دیگری
واسطه سبیله مراقبه ایدر . مع مافیه هر فک - موضوع خصوصیه
کوره ده موافق اولمق ایچون - ترجیح ابتدیی بر اسلوب وارد .
علوم حکمیه و طبیعیه : اسلوب استقرائی بی استعمال ایدر : بو علملر ،
حادثات متبصر فیها ، حادثات مجریه ، حادثات مصنعه اوزرینه تأسیس
ایدرلر و تبصرلری ، تجربه لرینی ، استنباط صحیح لرینی تعمیم ایدرلر
قانونه قدر ارتقا ایدرلر .

اسلوب تعلیمی ، بالخاصه علوم ریاضیه ک اسلوبیدر : حساب هندسه .
جبر کی که مسلمات تسمیه اولنان حقایق کلیه دن باشلا یه رق بولردن
انفعال فکری واسطه سبیله حقایق جزئییه استنتاج ایدرلر . مع مافیه
بو علملر ، علوم طبیعیه ، ریاضیه ، حکمیه ... حاصلی موضوعی نه اولورسه
اولسون و هانکی اسلوبی ترجیح ایتیش بولورسه بولسون یالکیز بر
اسلوب ایله اکتفا ایتیر .

جغرافیا ، تاریخ ، اخلاق کی حادثات مادیه و معنویه ک مختلط
بولوندی بی فلرده مناوبه اسلوب استقرائی یه ده ، اسلوب تعلیمی یه ده
مراجعت لازمدر .

معلملر ، شاگردلرینه ، اسباب تفحص ایله تأسیس ایتلدیرلر .
شاگردانک مکتبدن چیقنجه ، ده طوع و غریبی تحصیلده ایلروله دجه .
دائماً حقیقتی آراق یوللری بیلمه لری ، اوکرنش اولملری لازمدر .
مکتب چوغفه ، حقایق طبیعیه و انسانییه اوکرتنجه ک ، بر تجربه ک
ناصل قونظرو (مراقبه) اولونه جفی ، بر شهادتک ناصل تنقیدی
لازم کلدیکنی ، تعمیم واستنتاج اصوللری ، حاصلی نفس ناطقه ک
ایکی شهرا عظیمی کوستره ک و بو صورته آنی ایلروده ده خطایا ،
افکار باطله و خرافات ایچنده شایر و ب قانقدن قورتارمش اولاجقدر
[۱] بورایه قدر « اسلوب » دن مطلق اوله رق بحث ایتدک ، بوده
بزی هدف اصلینزه اولان موصی ! مبحث تعلیم و تدریسک بر
مدخل طبیعیه بی ایدی ، شمده ده ایشته اوبحت مهمه نقل کلام
ایندیورز :

اسالیب تعلیم :

Méthode d, enseignement اسلوب تفحص واستقصا investigation
ترتیب تصورات نه یوله اولورسه اولسون معلمک کندی بیلدکلری
شاگردلرینه بر طرز تبایغ و بیانی واردرکه ایشته بوکا (اسلوب تعلیم)
دینور .

اسلوب تعلیم : ترتیبات مختلعه یه توافق بدیهه جکدن بو خصوصه
ایچ اوزون بر جدول اصول ترتیبی ک قولای ایسه ده بتون بونرک
اوج اسلوب اساسی به ارجاعی ممکدر :

(۱) اسلوب تقریری La méthode expositive

[۱] بتون معنوی و مادی انحطاطلر ک ، سرسککلر مرکز اسبابی ، شو
سطرلر آره سنده آرا بی ، درین درین دوشونلی یز .

اسلوب ، یالکیز بتون معارف صحیحه و حادثات متوازنه ک شرط
اساسی اولمقله قالمز ، وقایه و ادامه ایدر ، ترتیب و تنظیم ایدر ، کشف
ایدر . اسلوب ، طریق علم اوزرنده بولنان منازل ضرورییه کوستره رک
بر منزللری ، صورت منتظمه ده ، بلا تردد و تهاکیه اوغراقسزین
تعقیبده بزی سربست بر اقیار . ده قارت : « برای فکر صاحبی اولمق
کافی دکلدر ، ایش اوئی ای قوللانمده در . » دیردی . کرک تدریس
و کرک تدرسه اسلوب ، بالذات معلومانده ده قیمتداردر .

لسان تربیه ده ک استعمال اولان بو اسلوب کله سندن بعضاً « عالمک
بر حقیقت فیه بی تفحص و کشف خصوصه تفحص ایتدکلری قواعد »
آکلاشیلر ، بعضاً ده بونکله تفحص La recherche دن تقریر استاذانه یه
کچیلرک « تعلیم و تدریسک اشکال عمومییه سی » ایله ، یاخود معلومانک
ترتینه کوره « تعلیم و تدریسک صور خصوصیه سی » ایله تفسیر اولور .
اسالیب تفحص Méthode de recherche : قواعد اربعه سی سله
تصورانده اولدی بی کی ، هر ماده ک مطالعه سنده ده ک قیمتدار اولان
« ده قارت اسلوبی » فی برنجی مرتبه ده تعداد ایتک لازمدر .

بو درت قاعده دن برنجینک کوستردیکی « اشتباه اسلوبی (اسلوبه
اشتباه) Le doute méthodique بتون معلومات صحیحه و قون
مستقله ک ضمانتی درعه ده ایدر . ایکنجی قاعده ، « اصول تحلیل
regle De l, analyre ی ، اوچنجی ده « اصول ترکیب (تألیف)
Ta synthèse ی وضع ایدر . دردنجی قاعده ده افکار مرکز استقامتی
تعینده سربست بر اقان معاينه نامه Dénon irement cheets اوزرینه
ابتدا ایدرک بزی ایکی بیوک اسلوب تفحصه ایصال ایدر که بری
induction (استدلال ای) دیگرى Déduction (استدلال ای) در .
فی الحقیقه بونلر ، افکار جزئییه دن ، افکار کلیه نه ارتقا ایتک ، کلیتدن
جزئیانه ایتک طریقله ترتیب و تنظیم فکراتک ایکی طرز
مخصوصیدرلر .

اسلوب استقرائی methode inductive ، حقایق جزئییه دن ،
ستقایق کلیه انتزاع ایدر . اسلوب تعلیمی meth, dé ductie ایسه ده
کلی اولان دیگر حقایقندن حقایق کلیه استنتاج ایدر .

برنجی یعنی اسلوب استقرائی ، ایجاد و ابداع ده مساعددر . بو ،
تفحصک اسلوب ابتدائی در : بونده حادثات ، آنجق یکان یکان
طائش و بو صورته بر طاک قوانیه قدر ارتقاسنه مدار اولان اس
محکمى تشکیل ایله ، شددر : بو قانونلر دنده متعاباً دیگر بر طاقم حقایق
جزئییه استنتاج اولورکه بونلر قوانیک سحت و موثوقیتک تحتی ایله
متناسبدر .

اسلوب تعلیمی ده ازباده برهان و تقریر استاذانه خاصدر . بو خالده
تعلیم و تدریسک ، ترتیب افکارک (استنباط) متعلق اولمق اوزره آنجق
ایکی طریق رار دیمک اولورکه بونلر ده اسلوب تعلیمی و اسلوب
استقرائی در .

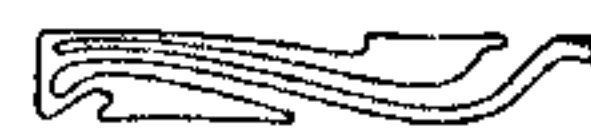
(۲) اسلوب استفهامی : La méthode interrogative

(۳) مختلط La méthode mixte

بواج اسلوبك ماهيتلرينى ، فوائد ومحاذيرى ، هانكى نوع نلرده موفقيتله قابل تطبيق اولدغى وىكدىكرلرينه نسبتله اولان موقعلرينى ، ونهايت تدريسات ديزده بولردن نه صورتله استفاده اولمق لازم كلدىكى ، انشاءالله پى درپى بسط و تمهيد ايدى جى .

(ومن الله التوفيق)

ع . ن .



امير عبدالرحمن خان

مابعد :

ساحله آنجاق بر قايق واردى . تركان تاجرلردن بر قاچى قايقچيلرله بازارلق ايدىوردى . بولردن برى قورى اوزوم وبادم بولكو دوه لرندن اون دانه سنى قايقه سوقشدى .

بياده اوله رق قاينك ايچنه كيردم . قايقچيلر ، تورك لسانيه : كيمسكز ؟ ديه سوردى . بنده تركه اولارق : تجاردم . ديدم ويانمده كى آدمى يوللايوب آرقه داشلرمى چاغيرتدم . قايقچيلرله قونوشوب طوروركى يولداشلم كنجيه كرك قايتچيلر ، كرك تاجرلر شاشيرديلر ، قاينى قورتارمايه ، يعنى بنى قايقدن چيقارمايه قالكيشديلر . المده كى تفنكى طوغرونتدم ،

— بر آديم آتارسه كز قورشونى يرسكز . ديدم . كريله ديلر و آدم لرمدن بنم كيم اولديغى سوروب اوكره نجبه اعتذار تعظيمكارانه يه باشلاديلر . عذر ديله ملى قبول ايدىرك آرقه داشلرمى ايكيه آيبردم . بر قسمى آتلى ده برابر اولديغى حالده بنمله كله جك ، او بر قسمى ده ساحله قلوب قاينك عودتى بكه يه جكدى .

قالانله :

— قايقچيلردن قازما ، كوره كى شيلر آلوب كندىكزه سپر انشايدىكز ، تبييندن صوكر احر كت ايتدك . بر مدت صوكر قارشيدن بر قاينك كله كده اولديغى كوردم ، ايچنده كيملر اولديغى آكلامق ايچين آدم لرمدن اى يوزمه بيلن برى كونده ردم . كيدن كلدى . قايقده بخارا اميرينك سفيريله (عبدالرحيم) نامنده برخادم بولونديغى سويله دى . قايقلىر ياناشديروب براز كوروشدك ،

حر كتمزدن التى ساعت صوكر و اوكله يه ايكي ساعت قاله ساحله تقربله بخارا طوراغنه اياق باصدق .

قايقچيلره اون آتون ويروب بزم ايچين ييه جك ، آتلمز ايچين يم تدارك ايتملرينى سويله دم . كذا ايكي يوز تنكه اعطاسيله اون دانه قويون ، اوچيوز اكمك حاضرلامالرينى تبيه ايله دم . چونكه ايرتسى كونى او بر ساحله قالان آرقه داشلرمز كله جكدى . بزه بوراده اولنلى بكه يه جكدك .

بخارا حكومتنه تابع اولان (شيرآباد) حاكمه ورودى يازدم ايكي يوز سوارى سويله قارشيدى آرقه داشلرمك تقويه سنى رجا ايتدم . حاكم ، مطالبى قبول ايله صباحلاين ايركندن دورتيوز سواريله بر قاچ قايق كوندره جكنى بيلديردى .

طلوع فجر ايله باتلايان بر قاچ تفنك سسندن اوياندم . يانمده كيلره : — بوسلر ، آرقه داشلركله قايقه بينمهلرندن متولدشلك صالرى اولمالى ديدم . قايقچيلرى چاغروب :

— بنم ايچين يكرمى قايق حاضرلايىكز . قايق باشنه اللشر آتون ويره جكم . . . وعدنده بولوندم .

— قارشى طرفده محاربه اوليور . اورايه كيدوب كندىمى مخاطره يه صوقاميز . ديديلر . بر قاچ دقيقه تفكردن صوكر (حسن) اسمنده كى خدمتچيه ياننده كى كيسه يى كه تيرتيرك ايچنده كى بيك آتونى قايقچيلره قارشى سايدم .

— ايسته ديكم قايقلى حاضرلدىكز بولركه هپسى سزكدر . ديدم . بر آز دها نازلاندقن صوكر راضى اولديلر . على العجله حاضرلانان اوتوز دانه قايقه بيندك . سرعتله حر كت ايدىرك ايكي ساعت اوچ چاريك طرفده قارشى ساحله واصل اولدق . او وقت ماجرايى آكلا . دق كه : اوراده براقديم آرقه داشلر ، اويقوده ايكن اوزبك سواريلرينك هجومه اوغرامشلىر و اوغراشه اوغراشه نهر ك كنارينه قدر چيكيلمشلىر . اوزبكلىر ، اقشام اولديغى ، ساحله ده بينيلوب قاجيلاجق قايق اولمادىغى كورونجه فرداسى كونى كلوب خصملىرى اسير آلمق فكريله آتلى كشمشلىر . بنم ايركندن ايشتيكيم سسلر ، صباحلاين باشلايان مصادمه ده آتيلان تفنكلرك طراقه سى ايمش . بزمكيلر قومدن يابدقلىر سپرلر آرقه سسندن مدافعه يه باشلامشلىر ، قايقلرك كله كده اولديغى مشاهده ايدىنجه مدافعلىرى آرتديرمشلىر . نهايت اوز بكلىر قاجيرمايه موفق اولمشلىر . بوزوالديلىر قايقلره طولدوروب سالما نهرى كچدك . برى طرفدن ايصارلدىم يمكلرله اكمكلر مهيا ايدى يكي كنلر ، اوتوز آلتى ساعتك آچلغك ويرديكى براسته كله سفره يه صالديرديلر . يكي متعاقب قايقچيلرك اولرنده ايكندى يه قدر استراحت ايتدك . اوندن صوكره بخارايه متوجها يوله چيقوب (على آباد) ي منزل اتخا ايله دك . شير آباد حاكميله رؤساي ولايت اوراده استقبالمزه كلدى . حاكمك حاضرلايدى برخانه يه مهمان اولوب اون كون قدر اوطوردم .

بواننده بخارايه كيدوب كندىسييله كوروشمهم حقنده اميرك بر دعوتنامه سى كلدى .

بالاجابه آتيدىكى مزالرى طى ايله بخارايه مواصلت ايتدك :
۱ شوراب ۲ سراب ۳ بولاغ ۴ چغباركه ۵ چشنه ۶ حفيظان
۷ قره شيخ ۸ غذار ۹ كدوكلى ۱۰ قره شى بوراده بش كون توقندن صوكر (خوجه دكاكان) ، اورادن ده بخارايه كلدك . (قوش بيكى — بخارانك صدر اعظمى) ايله (كوتوال — ضبطيه ناظرى كى بويوك بر مأمور) و بعض امرا (كاكان) ده بيلن موقعده بزه قارشى كلديلر و بى